

เครือข่ายความร่วมมือ NULiNet มุ่งสู่การใช้ทรัพยากรร่วมกัน From Naresuan University Library Network (NULiNET) to Resource Sharing

นางสาวพรทิพย์ อาจวิชัย, นายสุภชัย ธนาหวัตรพงศ์ และ ขวัญตระกูล กลิ่นสุคนธ์
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นสถาบันอุดมศึกษาหลักของพื้นที่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง สำนักหอสมุดนอกจากจะเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรสารสนเทศแล้ว คณะ/วิทยาลัยต่างๆของมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งห้องอ่านหนังสือของตนเองเพื่อให้บริการด้านห้องสมุดแก่บุคลากรและนิสิต เครือข่าย NULiNet (Naresuan University Library Network) ได้ถือกำเนิดขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิดการเชื่อมโยงสำนักหอสมุดและห้องสมุด/ห้องอ่านหนังสือของคณะเข้าเป็นระบบเดียวกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของทั้งมหาวิทยาลัยได้ อีกทั้งเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของหน่วยงานต่างๆ นอกจากนั้น ความร่วมมือนี้ได้ถูกต่อยอดต่อไปจนเกิดเป็นบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัย (Document Delivery Service, DDS) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

คำสำคัญ

เครือข่ายห้องสมุด NULiNET / บริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด

ABSTRACT

Naresuan University is the main university of the Lower Northern of Thailand. In addition to the Main Library, Faculty Libraries also play major roles in providing academic support. NULiNet (Naresuan University Library Network) has been established to link all the libraries together. Browsing through the university OPAC the patrons can search for all the university resources. To further enhance resource sharing among the libraries the Document Delivery Service (DDS) has been launched. The patrons can post their requests via our online database and will receive the materials within the same day.

KEYWORDS

NULiNET / document delivery service

บทนำ

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแหล่งรวมวิทยาการต่างๆ ที่ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลความรู้ได้กว้างขวางทุกสาขาวิชา โดยมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวรเริ่มนำโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC มาใช้ดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และ ในปี พ.ศ. 2551 ได้ริเริ่มก่อตั้งเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร (Naresuan University Library Network: NULiNet) ภายใต้ชื่อ “โครงการระบบเชื่อมต่อแคตตาล็อกห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร (NULiNet)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับนโยบายการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้บัณฑิตเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นส่วนสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย มีจุดมุ่งหมายหลัก ในการพัฒนาให้ห้องสมุดทุกแห่งในมหาวิทยาลัยเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดทุกแห่งเข้าด้วยกัน โดยใช้มาตรฐานลงรายการแบบเดียวกัน ประหยัดงบประมาณการจัดซื้อหนังสือ ตลอดจนสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดต่างๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานห้องสมุด โดยมีเป้าหมายหลักในการใช้ทรัพยากรร่วมกันภายในมหาวิทยาลัยและเพื่อให้บัณฑิต คณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงสารสนเทศของห้องสมุดได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว

เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร (NULiNet) ประกอบไปด้วยความร่วมมือของห้องสมุด/ ห้องอ่านหนังสือคณะต่างๆ จำนวน 22 แห่ง ได้แก่

1. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา
4. ห้องสมุดศูนย์วิทยบริการกรุงเทพฯ
5. ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร
6. ห้องอ่านหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย
7. ห้องอ่านหนังสือคณะเกษตรศาสตร์ฯ
8. ห้องอ่านหนังสือคณะวิศวกรรมศาสตร์
9. ห้องอ่านหนังสือคณะวิทยาศาสตร์
10. ห้องอ่านหนังสือคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
11. ห้องอ่านหนังสือคณะพยาบาลศาสตร์
12. ห้องอ่านหนังสือคณะเภสัชศาสตร์
13. ห้องอ่านหนังสือคณะทันตแพทยศาสตร์
14. ห้องอ่านหนังสือคณะแพทยศาสตร์ (โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร)
15. ห้องอ่านหนังสือคณะสหเวชศาสตร์
16. ห้องอ่านหนังสือคณะสาธารณสุขศาสตร์
17. ห้องอ่านหนังสือคณะศึกษาศาสตร์
18. ห้องอ่านหนังสือคณะสังคมศาสตร์
19. ห้องอ่านหนังสือคณะมนุษยศาสตร์
20. ห้องอ่านหนังสือคณะนิติศาสตร์
21. ห้องอ่านหนังสือคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
22. ห้องอ่านหนังสือวิทยาลัยนานาชาติ

ทั้งนี้เมื่อห้องสมุดต่างๆ ในเครือข่าย NULiNet ได้ดำเนินการนำข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของตนเองเข้าสู่โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC มาระยะหนึ่งแล้ว สำนักหอสมุดมีแนวความคิดในการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงดำเนินการเปิดให้มีบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด (Document Delivery Service, DDS) ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นมา

ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวรมีนโยบายจัดตั้งโครงการเครือข่ายห้องสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร (NULiNET) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้บริหารสำนักหอสมุดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับรองคณบดีฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับนโยบายในการเชื่อมโยงเครือข่ายทรัพยากรสารสนเทศของแต่ละห้องสมุดเข้าเป็นระบบสืบค้นเดียวกัน
2. ประชุมบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน การติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
3. อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะต่างๆ เกี่ยวกับโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC ในโมดูลต่างๆ ได้แก่ Cataloging, Circulation และ WebOPAC จำนวนทั้งสิ้น 3 ครั้ง ภายใต้โครงการติดตามการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างห้องอ่านหนังสือคณะและสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร
4. มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านเว็บบอร์ด NULiNet และการประชุม อบรมพัฒนาความรู้ทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ตลอดจนปัญหาในการปฏิบัติงาน
5. ศึกษาดูงานบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดของสำนักหอสมุด และทรัพยากรการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ประชุม หรือ ผู้ปฏิบัติงานของสำนักหอสมุดในงานบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด ในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - การกำหนดระเบียบข้อปฏิบัติในการใช้บริการ DDS
 - การออกแบบโครงสร้างและองค์ประกอบของโปรแกรม DDS
 - เมื่อใช้ไประยะเวลาหนึ่งแล้วจึงมีการพัฒนา ปรับปรุงโปรแกรมให้ใช้งานง่าย สะดวก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
 - ประชุม หรือ บรรณารักษ์ /เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะต่างๆ เพื่อตกลงเกี่ยวกับระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกัน
7. ประชาสัมพันธ์บริการ DDS ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ เว็บไซต์ จดหมายข่าวห้องสมุด จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (NU Mail) และออกหน่วยแนะนำบริการไปยังหน่วยงาน/ คณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย

8. เปิดให้บริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุดตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2552 ระยะเริ่มแรกมีห้องสมุดเข้าร่วมให้บริการทั้งสิ้น 15 แห่ง ปัจจุบันได้มีการขยายการบริการครอบคลุมไปทุกห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร (ยกเว้นห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา ห้องสมุดศูนย์วิทยบริการกรุงเทพฯ และห้องสมุดโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร) อย่างไรก็ตามยังมีบางห้องสมุดที่มีกฎระเบียบในการไม่อนุญาตให้บุคลากรและนิสิตต่างคณะยืมหนังสือของตน ดังนั้นห้องสมุดนั้นๆ จึงเป็นเพียงจุดรับส่งหนังสือเท่านั้น

การอภิปรายผล สรุปผลและข้อเสนอแนะ

เครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร นับได้ว่าเป็นเครือข่ายที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง จึงพบว่าในระยะแรกเริ่มประสบปัญหาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านบุคลากร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะ ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิ/พื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และบางคณะมีการปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง และไม่คล่องตัว แต่อย่างไรก็ตามการจัดให้มีการประชุม อบรม แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ลดปัญหาดังกล่าวได้ และส่งผลให้การปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผลของการใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC ร่วมกัน จึงก่อให้เกิดระบบการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ WebOPAC ของแต่ละห้องสมุด ดังนั้นการจัดให้มีบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด จึงเป็นการช่วยอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการในการสืบค้นข้อมูล และขยายบริการยืม – คืนให้เข้าถึงผู้ใช้บริการยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

คู่มือการใช้งานระบบบริการนำส่งทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด. (2552). สืบค้นจาก

<http://www.lib.nu.ac.th/web/ddspaper/manual%20user.pdf>

NULiNet Community. (2552). สืบค้นจาก : <http://www.lib.nu.ac.th/nulibnet/2552>